

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Campus Sint-Jan te Genk

**Maarten Smeets
Annelies De Raymaecker
Vanessa Vander Ginst
Nick Van Liefferinge
Marjolein van der Waa
Jeroen Verrijckt
Wouter Yperman**

**Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba**

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Campus Sint-Jan te Genk

**Maarten Smeets
Annelies De Raymaeker
Vanessa Vander Ginst
Nick Van Liefferinge
Marjolein van der Waa
Jeroen Verrijckt
Wouter Yperman**

**Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Campus Sint-Jan te Genk
--

Initiatiefnemer:	UC Limburg vzw
Projectleiding:	Maarten Smeets
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker, Marjolein van der Waa, Maarten Smeets, Nick Van Liefferinge, Vanessa Vander Ginst, Jeroen Verrijckt, Wouter Yperman
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld) Afbeelding titelblad: impressie van het Sint-Jansziekenhuis, afkomstig uit de brochure "Sint-Jansziekenhuis Schiepse Bos Genk". 1985.

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel	1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	3
1.1 Beschrijvend gedeelte	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 Archeologische voorkennis	5
1.1.3 Onderzoeksopdracht	5
Vraagstelling	6
Randvoorwaarden	6
Beschrijving geplande werken	6
Huidige situatie	6
Geplande werken	7
1.1.4 Werkwijze en motivering bronselectie	10
1.2 Assessmentrapport	11
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	11
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	16
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	23
1.2.3.1 Vastgestelde archeologische zones	23
1.2.3.2 Gebieden “geen archeologisch erfgoed”	24
1.2.3.3 Beschermd archeologische sites	24
1.2.4 Archeologische verwachting (datering en interpretatie) van het onderzochte gebied	25
1.2.5 Synthese en beantwoording onderzoeksvragen	25
1.3 Samenvatting	26
1.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek	26
1.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek	26
Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen	28
2.1 Administratieve gegevens	28
2.2 Gemotiveerd advies	28
2.3 Programma van maatregelen	
Bibliografie	33
Bijlage 1 : Plannenlijst	
Bijlage 2 : Fotolijst	
Bijlage 3 : Verklarende nota van de initiatiefnemer	
Bijlage 4 : Terreindoorsneden van de geplande werken	

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2016 J 59

Aanleiding: De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande bouwkundige vergunningsaanvraag. De nota werd opgemaakt voor de aanleg van een tijdelijke docentenparking: het projectgebied heeft een oppervlakte van 163277 m² en het onderwerp van de vergunningsaanvraag bedraagt 2779 m².

Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).

Erkend archeoloog: Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2015/00148, Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002

Locatie: Genk, Campus Sint-Jan, Schiepse Bos 6 (fig. 1.1 en 1.2)
Bounding box: punt 1: x= 230437, y= 183276
 punt 2: x= 230977, y= 183883

Genk, Afd. 1, Sectie I, perceel 1216K (fig. 1.3)

N.b.: in de loop van de tekst zal onderscheid worden gemaakt tussen het *projectgebied*, te weten het kadastraal perceel 1216 K, en het *vergunningsgebied*, het terrein waar de vergunning effectief voor wordt aangevraagd en waarbinnen de werken zullen plaatsvinden. Ook op het kaartmateriaal staat dit onderscheid visueel weergegeven.

Periode uitvoering: 3-10-2016 t/m 19-10-2016

Relevante termen: Podzol, prehistorie, Kempen, bureauonderzoek

Verstoorde zones: Geen

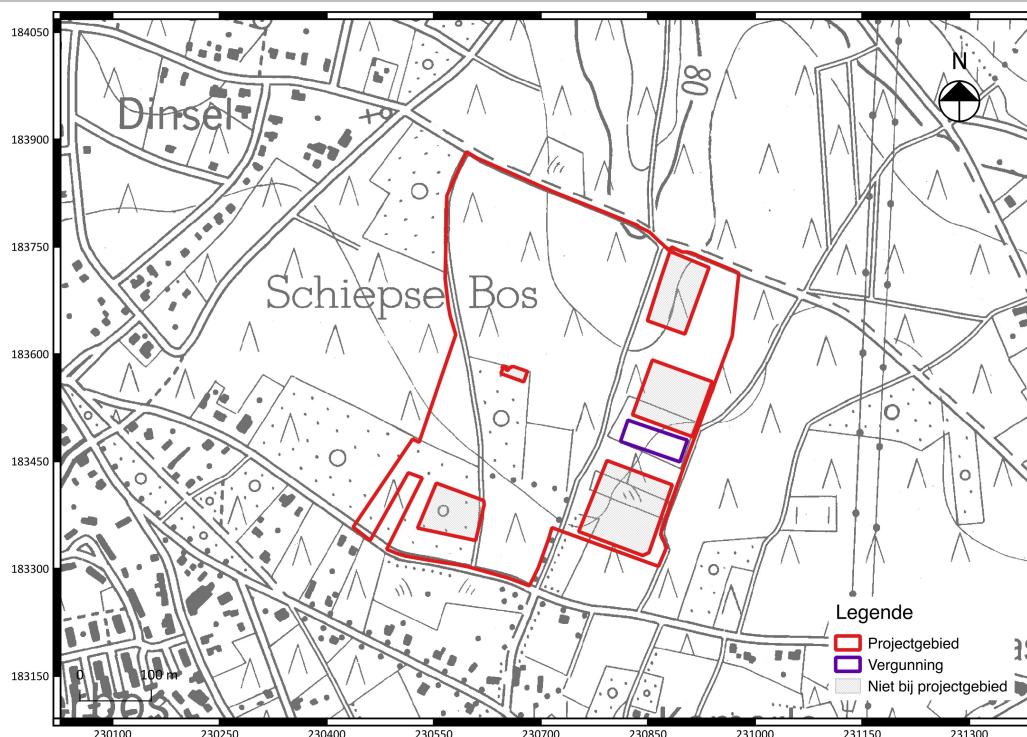

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

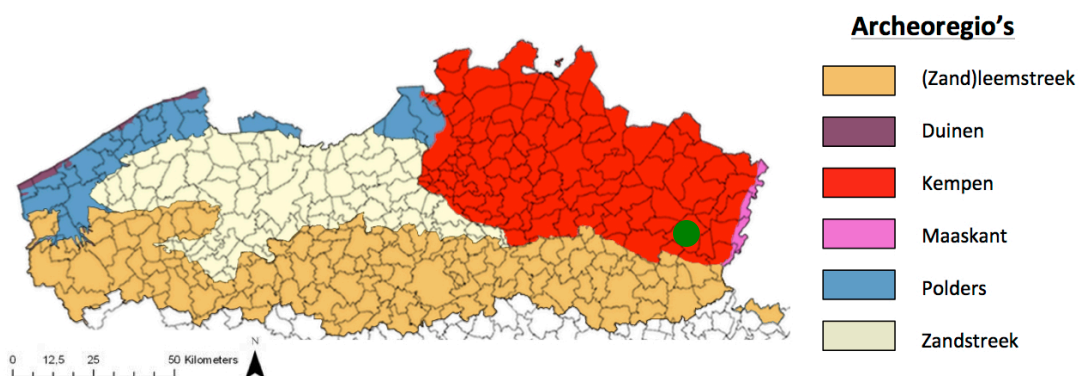

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's¹.

¹ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

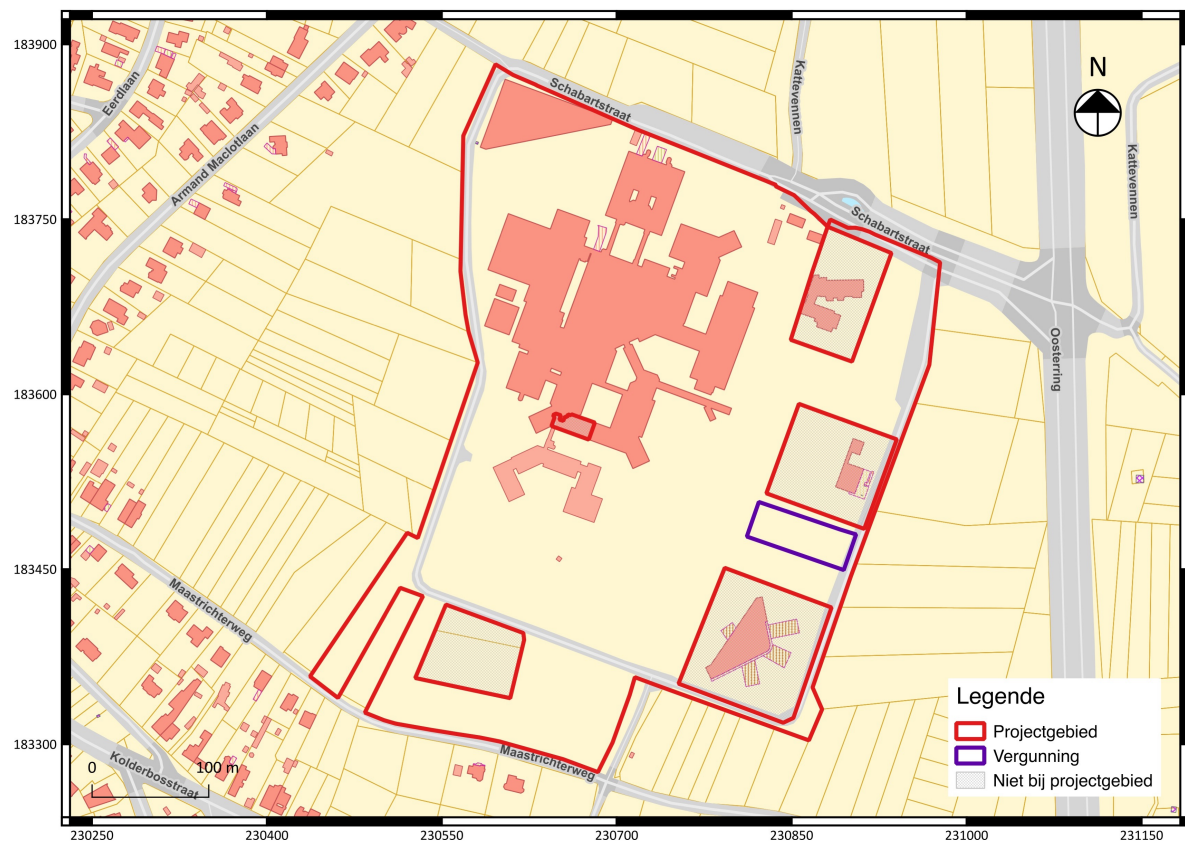

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke onderzoeksfasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem² (te weten de bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem³ (het verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten en proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep

² In overeenstemming met de Code van Goede Praktijk hoofdstuk 7 paragraaf 7.1 t/m 7.5.

³ In overeenstemming met de Code van Goede Praktijk hoofdstuk 8 paragraaf 8.1 t/m 8.7.

in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud *in situ* op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het *mogelijk* deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het *nuttig* deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven *schadelijk* voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het *noodzakelijk* deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

Het bureauonderzoek met terreininspectie heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen een archeologische verwachting te formuleren voor het terrein. Hierbij worden volgende onderzoeksvragen behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen en de informatie met betrekking tot de geplande werken over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: Geen

Beschrijving geplande werken:

Voor een correcte inschatting van de verstoring van de bodem wordt hieronder een gedetailleerde beschrijving van de geplande bodemingrepen van de initiatiefnemer opgesteld, geïllustreerd met bouwplannen en doorsnedes⁴.

Huidige situatie

Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen perceel 1216K – dat quasi het hele ziekenhuisdomein omvat – en het vergunningsgebied waarbinnen de werken effectief zullen plaatsvinden. Dit vergunningsgebied bedraagt 2779 m² en is nu in gebruik als tijdelijke grondopslag. Op de luchtopname uit 2016 zijn deze zandhopen duidelijk zichtbaar (fig. 1.4).

Mondelinge communicatie met de technische medewerkers ter plaatse toonde aan dat men de teelaarde niet heeft verstoord tijdens het dumpen van deze grond. Alvorens de gronddump betrof het vergunningsgebied een “open plek in het bos”, met laaggroeiend struikgewas. Er hoefden dus geen bomen te worden gerooid. Dit is belangrijk, omdat dit informatie verschaft over de

⁴ Alle bouw- en inrichtingsplannen werden ter beschikking gesteld door de initiatiefnemer.

onaangeroerde staat van de teelaarde die zich onder de bergen grond bevindt. Hieruit kan worden afgeleid dat het (archeologisch) bodemarchief zich nog intact onder de grondopslag bevindt.

Fig. 1.4: Luchtopname met situering van het vergunningsgebied; ter illustratie van de zandhopen. © Aerodata International Surveys 2016, © Google (bron: geraadpleegd oktober 2016).

Geplande werken

De initiatiefnemer plant de aanleg van een tijdelijke docentenparking met 110 parkeerplaatsen binnen het domein van de campus Sint-Jan, een ziekenhuis gelegen vlak buiten de stedelijke kern van Genk. Deze docentenparking is tijdelijk en zal worden aangelegd bovenop de onaangeroerde teelaarde. De zandhopen die zich nu op het vergunningsgebied bevinden zullen verwijderd worden tot op het niveau van de teelaarde. Door middel van deze manier van uitvoering zal het terreinprofiel van de bestaande toestand niet worden gewijzigd (fig. 1.5). Na overleg met de erkend archeoloog is door de initiatiefnemer met zorg gekozen voor deze methode, zodat het bodemarchief *in situ* bewaard kan blijven. De gekozen opbouw van de parking is dusdanig dat deze stabiel genoeg is om bovenop de teelaarde aan te leggen, dit door de toevoeging van een stevige grondplaat als draagbed. Daarnaast zal worden opgenomen met de verantwoordelijke aannemer dat hij / zij niet zal graven in de teelaarde, maar er altijd boven zal blijven⁵. De afwatering van het geheel vindt plaats via waterdoorlatende betonplaten / grasdallen. Er zullen dus **geen** extra graafwerken voor de afwatering plaatsvinden (dit kunnen bijvoorbeeld watergeulen of infiltratiebekkens zijn) die de bodem eventueel alsnog zouden kunnen verstoren.

⁵ Dit is opgenomen in een verklaring van de initiatiefnemer, toegevoegd aan deze archeologienota als bijlage 3.

De teelaarde zal worden bedekt met een laag geotextiel, met daarbovenop 14 cm draagbed ten behoeve van stelconplaten, met daarbovenop 15 cm beton rijplaten type stelcon. Op fig. 1.6 is deze doorsnede visueel weergegeven. Het tweede profiel van de geplande parking begint eveneens met een laag geotextiel bovenop de onaangeroerde teelaarde, daarop 20 cm samengeperst draagbed (grind of steenslag), gevolgd door 4 cm legbed (grind of fijngestampte lava) en 5 cm kunststof grasdalen. Dit is in doorsnede geïllustreerd op fig. 1.7.

Uit de bovenstaande gegevens kan worden geconcludeerd dat:

- De huidige situatie van het vergunningsgebied bestaat uit een tijdelijke grondopslag bovenop de **onaangeroerde teelaarde**, wat een sterke indicatie is voor de intacte staat van het aanwezige bodemarchief.
- De teelaarde (en de bodem) zal **niet worden geroerd** door de geplande werken. De nu aanwezige grond zal worden verwijderd en de onaangeroerde teelaarde zal worden bedekt met een laag geotextiel ter bescherming, waarna de tijdelijke parking hier bovenop zal worden aangelegd. Het huidige terreinprofiel zal niet worden gewijzigd.
- De geplande werken zullen derhalve **geen impact** hebben op de bestaande bodemsituatie. Hierdoor kan worden vastgesteld dat eventueel aanwezige **archeologische waarden niet worden bedreigd**.

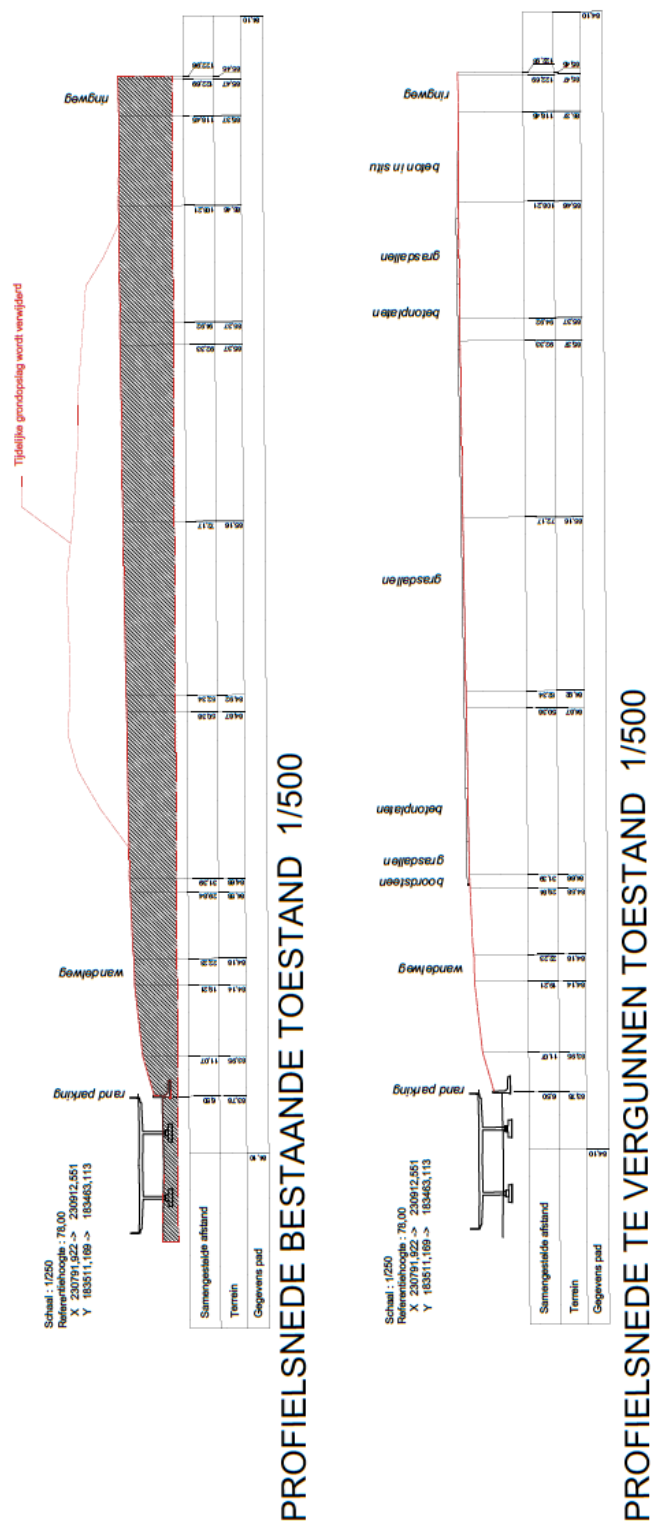

Fig. 1.5: Profielsneden van de bestaande toestand en de te vergunnen toestand (detail)⁶.

⁶ Het volledige plan zal in functie van een betere leesbaarheid worden toegevoegd op A3 formaat, zie bijlage 4.

Fig. 1.6. Detail uit profielsnede 1.

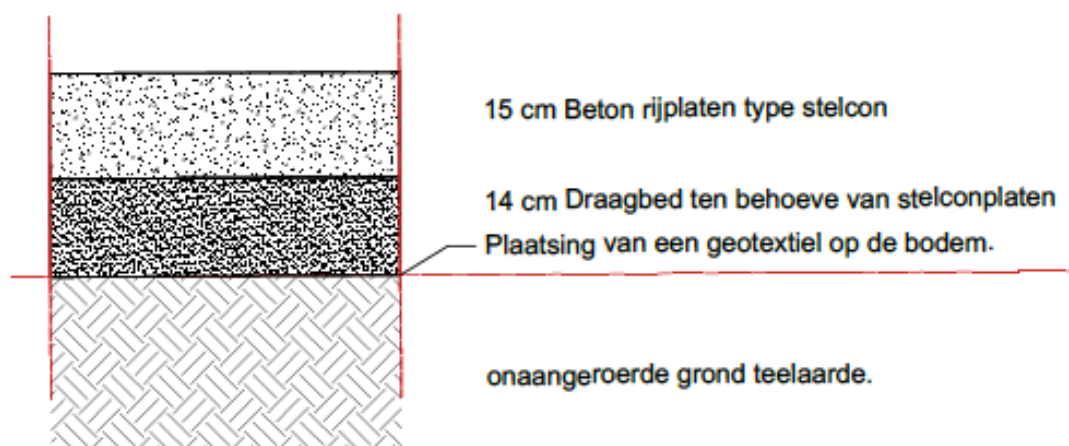

Fig. 1.7: Detail uit profielsnede 2.

1.1.4 Werkwijze en motivering bronselectie

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens van het onderzoeksgebied (waar o.a. de bodemserie, ondergrond, digitale hoogtemodellen et cetera van het onderzoeksterrein onder worden verstaan) verzameld op basis van de online ter beschikbaar gestelde data uit geografische informatiesystemen⁷. Van het tot noch toe uitgevoerde historische en heemkundige onderzoek is een *status quaestionis* opgemaakt op basis van ontsloten publicaties en de digitale Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed van Onroerend Erfgoed⁸. Historisch kaartmateriaal (zoals de Ferrariskaart, de Atlas der Buurtwegen of de Popp-kaart) is georeferereerd geraadpleegd via het geoportaal van Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal is opgezocht via portaalwebsite www.cartesius.be.

De locatie van het projectgebied en omringende terreinen werden op het belangrijkste beschikbare historisch kaartenmateriaal bestudeerd, om de evolutie van het grondgebruik binnen het onderzoeksgebied gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk in beeld te brengen. Dit kan

⁷ www.dov.vlaanderen.be

⁸ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

immers kenniswinst opleveren over de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaringsconditie ervan.

Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voren komt dat dit noodzakelijk maakt. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

In deze paragraaf wordt beknopt de landschappelijke context van het projectgebied besproken, met zijn aardkundige en hydrografische situering, de fysisch-geografische context en bodemtypologie⁹. Het onderzoeksgebied bevindt zich in een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit bebouwing in het verleden. Derhalve heeft het bureauonderzoek als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te verkennen¹⁰.

Het projectgebied ligt in de archeoregio van de Kempen, op zo'n 800 m ten zuidwesten van de stedelijke kern van Genk. De hoogte van het vergunningsgebied ligt tussen de 84 en 86 m TAW en het terrein helt lichtjes af in noordwestelijke richting.

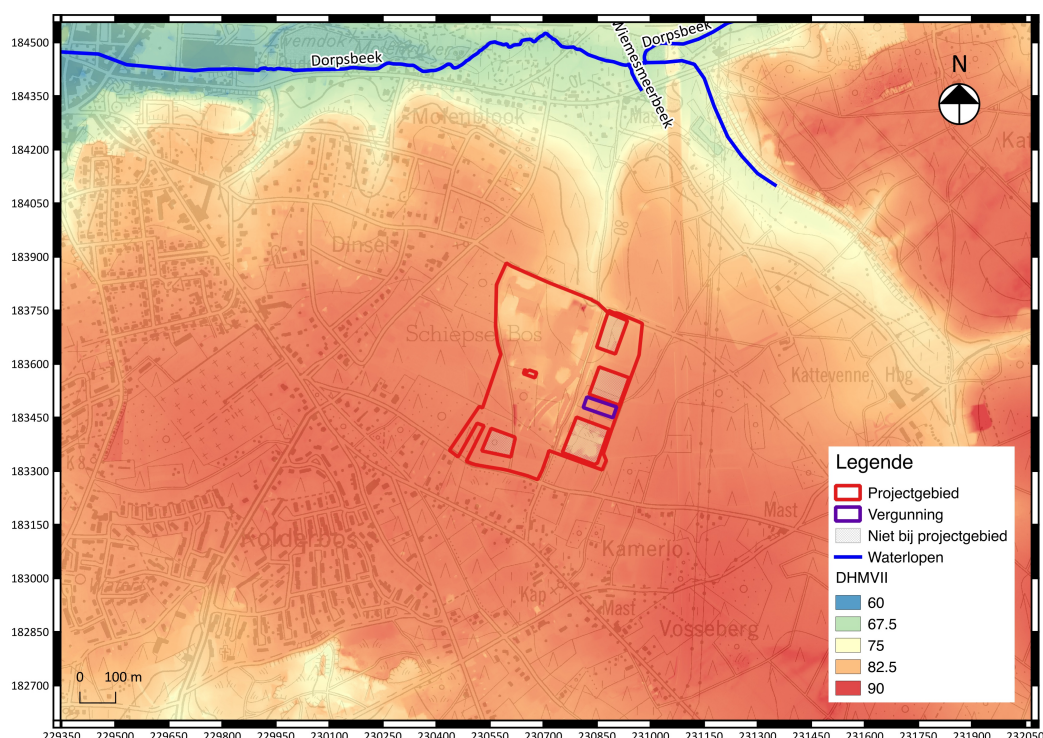

Fig. 1.8: DHMII (schaal 1/10.000) met aanduiding van het projectgebied (bron: Geopunt Vlaanderen).

⁹ Zoals in overeenstemming met hoofdstuk 12 en paragraaf 12.5.2.2 in de Code van Goede Praktijk

¹⁰ Zoals in overeenstemming met hoofdstuk 7 en paragraaf 7.2.3 in de Code van Goede Praktijk.

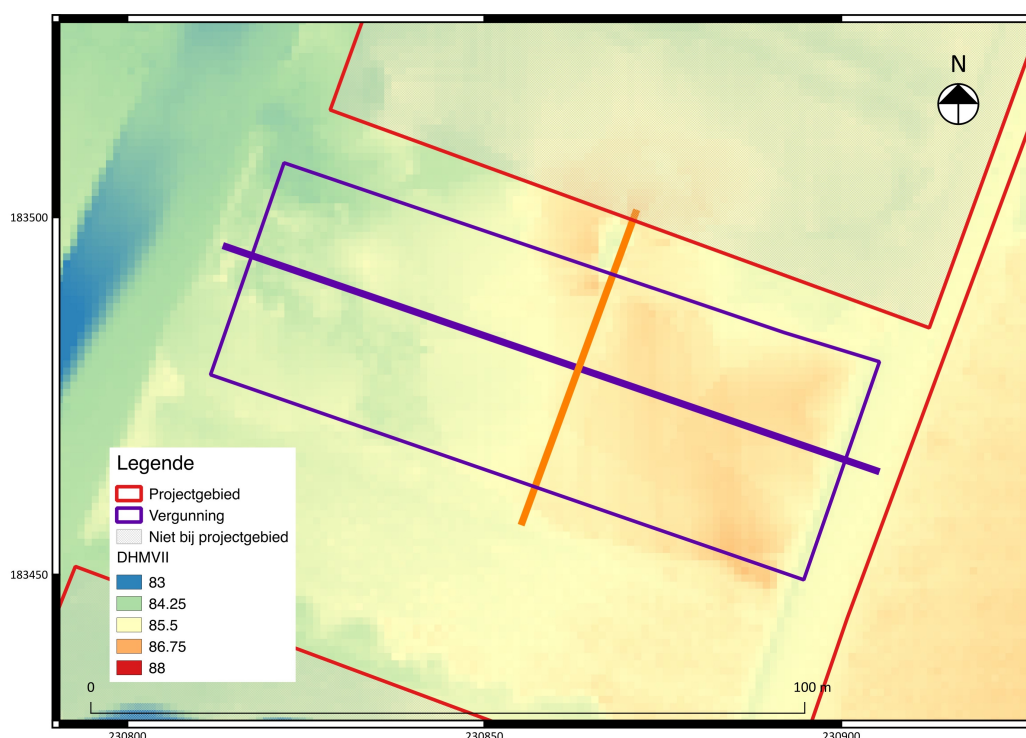

Fig. 1.9: Detailopname van DHMII (schaal 1/5000) met aanduiding van het projectgebied (bron: Geopunt Vlaanderen).

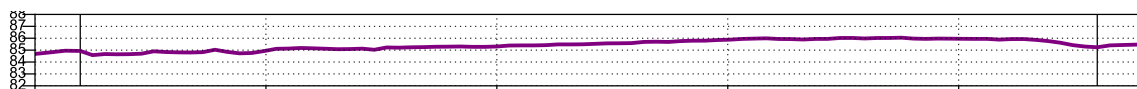

Fig. 1.10: Terreinprofiel 1 van oost naar west.

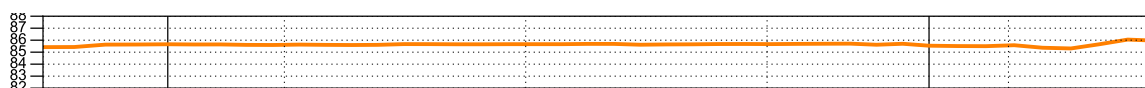

Fig. 1.11: Terreinprofiel 2 van noord naar zuid.

Op het digitaal hoogtemodel (fig. 1.8 en fig. 1.9) is te zien hoe het projectgebied zich op een hoger gelegen, redelijk vlak terrein bevindt met in het noorden de diepe insnijding van de Dorpsbeekvallei. Geomorfologisch is dit het grindhoudend hoogplateau van Genk-Zutendaal, onderdeel van het Kempisch Plateau. Het Genk-Zutendaal Plateau vormt een vlak gebied, met enkele diepe insnijdingen als de Dorpsbeekvallei aan de rand ervan. Hydrografisch is de Dorpsbeek¹¹ een tweede categorie geklasseerde rivier, behorend tot het Demerbekken binnen het stroomgebied van de Schelde.

Het geologisch substraat van het onderzoeksgebied bestaat uit sedimenten uit het Lid van Genk, binnen de Formatie van Bolderberg (codering BbGe). Het Lid van Genk is gevormd tijdens het Mioceen (23,8 – 5,4 ma¹²) en bestaat uit geel tot grijswit zeer fijn zand, met afwisselend ligniet- en grindaagjes. Het tertiair substraat bevindt zich binnen het onderzoeksgebied tussen de 9 en 10 m

¹¹ ID 302717 in de Inventaris Bouwkundig Erfgoed (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/302717>)

¹² Ma = *mega annum*, 1.000.000 jaar.

diepte. Hieronder staan de verdere voor het projectgebied beschikbare gegevens opgesomd volgens www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be.

- Volgens de **tertiair geologische kaart** (www.dov.vlaanderen.be) is het voornaamste lithologische kenmerk van de Formatie van Bolderberg (onderdeel van het Lid van Genk, codering BbGe) geel tot grijswit zeer fijn zand (fig. 1.12).
- De **kwartair geologische kaart** (www.dov.vlaanderen.be) geeft voor het onderzoeksgebied eolische (wind) afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en/of de Saale-ijstijd weer. Ook algemene hellingsafzettingen uit het Kwartair kunnen voorkomen, evenals fluviatiele afzettingen (te weten Maassedimenten) afkomstig uit de tijdperken Cromeriaan (midden-Pleistoceen) en Baveliaan (vroeg-Pleistoceen). Dit alles valt onder codering 31 (fig. 1.13).
- De **geomorfologische kaart** is niet beschikbaar voor het projectgebied.
- Het overgrote deel van het vergunningsgebied is bodemtypologisch volgens de **bodemkaart** (www.dov.vlaanderen.be) geklasseerd als een Zbft-bodem en de uiterste zuidwestelijke hoek van het vergunningsgebied bestaat volgens de bodemkaart uit een Zbgt-bodem (fig. 1.14). Zowel Zbf als Zbg gronden zijn droge podzolseries, waarbij roestverschijnselen voorkomen tussen de 90 en 120 cm diepte. Een Zbft-code verwijst naar een droge, niet gleyige zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont en grintbijmenging¹³. Een Zbgt-code is eveneens een droge zandbodem, maar dan met duidelijke ijzer en/of humus B horizont.
- Op de **bodemosiekaart** die de potentiële bodemosie per perceel weergeeft (www.geopunt.be) situeert het projectgebied zich in een zone met een zeer weinige erosiegevoeligheid (fig. 1.15).

¹³ Van Ranst E. en Sys C. 2000: 200.

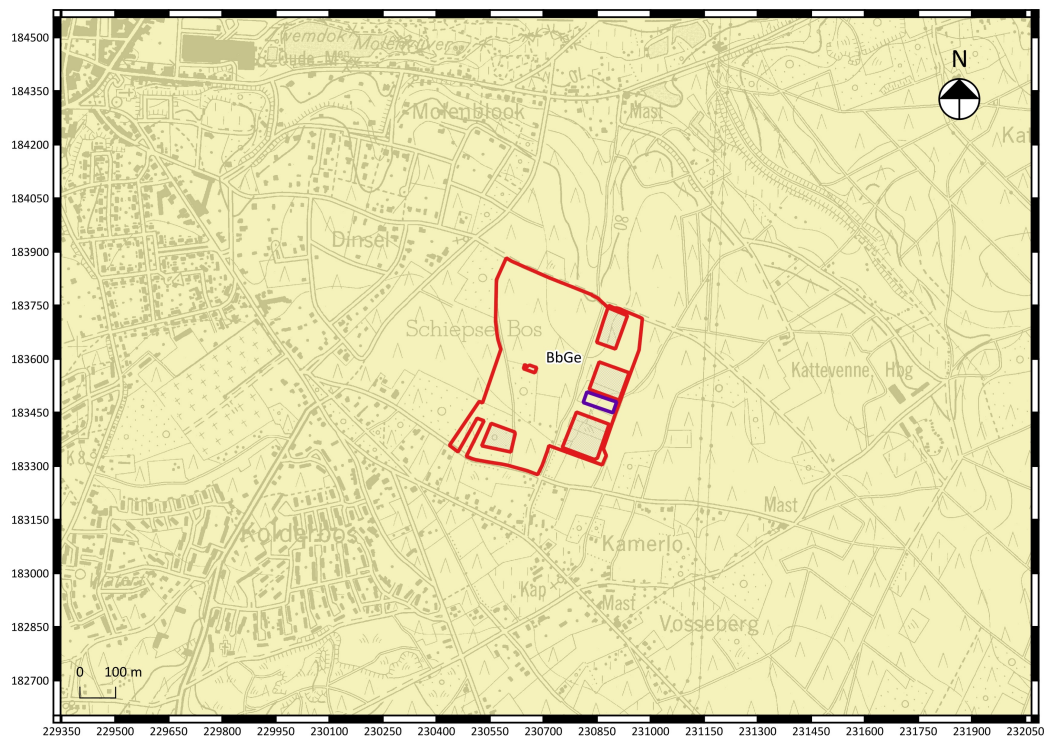

Fig. 1.12: Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

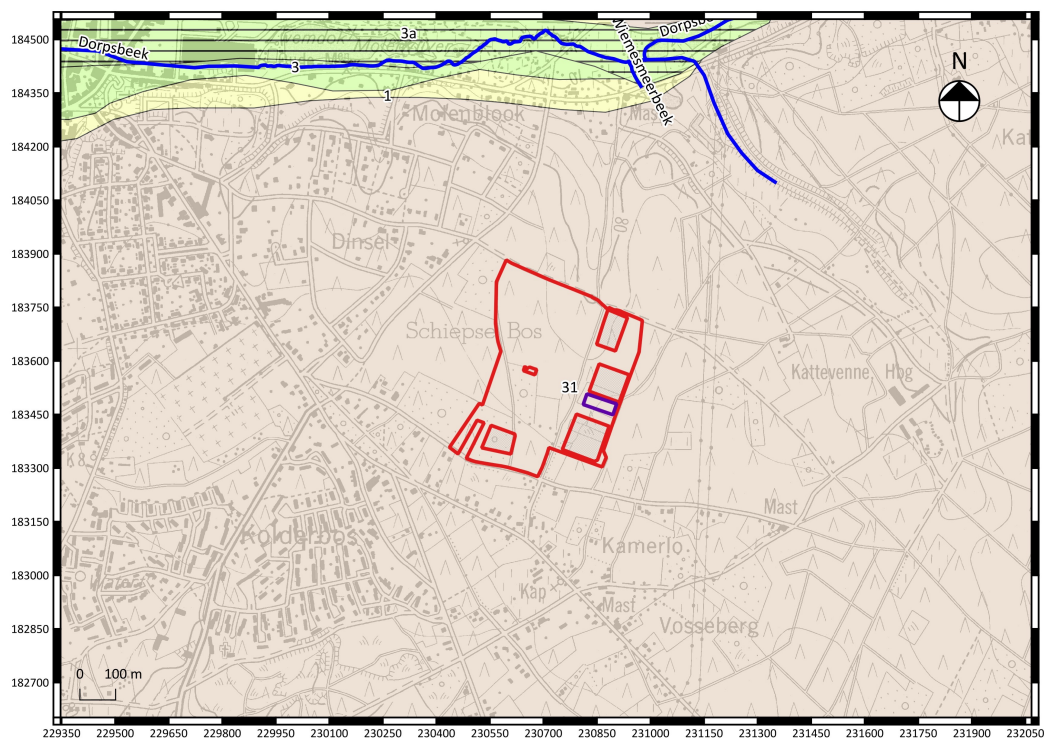

Fig. 1.13: De kwartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: Geopunt Vlaanderen).

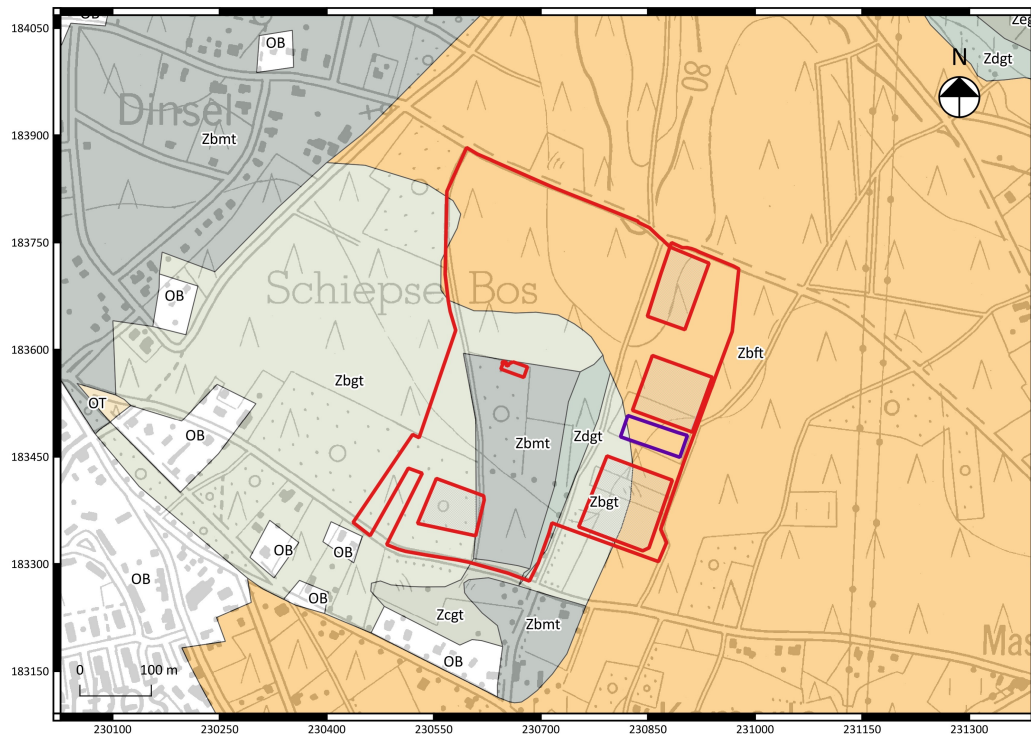

Fig. 1.14: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

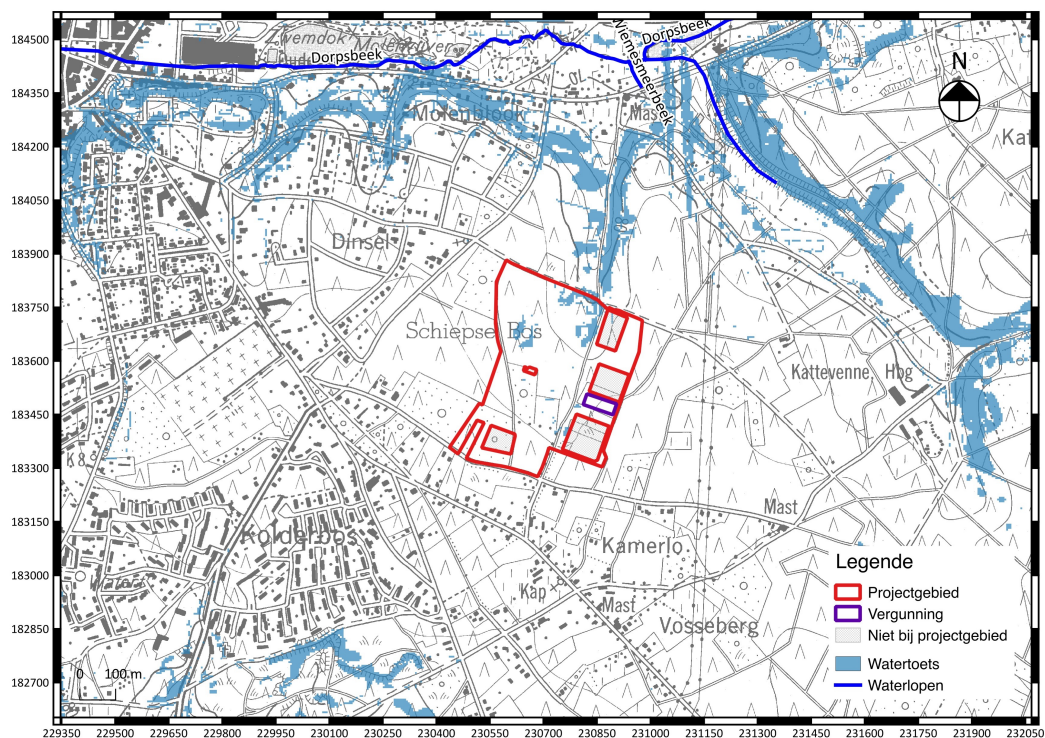

Fig. 1.15: Bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

De stad Genk wordt voor het eerst vermeld in 1016, onder de noemer 'Genecke'. Het projectgebied ligt op ongeveer 800 m ten zuidoosten van het stadscentrum in een gebied met lage densiteit bebouwing en zal pas in recente tijden te maken krijgen met de urbane ontwikkeling van de stad. Voor het projectgebied bestaat deze urbane expansie uit de bouw van de nieuwe ziekenhuisgebouwen van het Ziekenhuis Oost-Limburg (campus Sint-Jan) in de jaren tachtig van de vorige eeuw.

Historisch kaartmateriaal brengt het landgebruik van het projectgebied door de jaren heen in beeld. Zo is op de Ferrariskaart (1777) het projectgebied grotendeels aangeduid als akkerland, afgewisseld met lappen heide (fig. 1.16 en fig. 1.17). In het noorden en zuiden zijn een tweetal wegen te zien, respectievelijk de Schabartstraat en de Maastrichterweg, die overeenkomen met het huidige stratenplan en derhalve van oude oorsprong zijn. De iets oudere Frickxkaart (1714-1727) is van matige resolutie en biedt geen verdere detailinformatie over het projectgebied, behalve dat het in een moerasland was gelegen (fig. 1.18). Op de Atlas der Buurtwegen (1840) en de Vandermaelenkaart (1846-1854) is te zien hoe er dwarsweg (met noord-zuid oriëntatie) is aangelegd tussen de Schabartstraat en Maastrichterweg, die door de begrenzing van het projectgebied loopt (fig. 1.19 en 1.20). Specifiek voor het vergunningsgebied is er geen bewoning zichtbaar, op de Atlas der Buurtwegen noch op de Vandermaelenkaart.

Een luchtfoto uit de jaren zeventig van de vorige eeuw (1971) toont het projectgebied als afwisselend bebost en akkerland: er is geen bebouwing zichtbaar (fig. 1.21). Het vergunningsgebied is in gebruik als akker.

Eerder werd genoemd dat het projectgebied bestaat uit het grondgebied van het Sint-Jansziekenhuis. Op 3 april 1978 startte men met de bouw van dit nieuwe ziekenhuis, dat onderdeel zou worden van het Ziekenhuis Oost-Limburg. Vijf en een half jaar later waren de werken klaar en op 26 oktober 1983 vond de patiëntenverhuis plaats en werd de Campus Sint-Jan in gebruik genomen. Op de luchtfoto uit 2000 is echter goed te zien dat het effectieve vergunningsgebied klaarblijkelijk gevrijwaard bleef van werken of uitbreidingen. Wel is de functie van akkerland vervangen door bebossing (fig. 1.22). De luchtfoto van 2012 toont het vergunningsgebied in gebruik als grasland met struikgroei en bomen (fig. 1.23 en fig. 1.24).

Anno 2016 is het vergunningsgebied volgens de initiatiefnemer in gebruik als tijdelijke opslag voor grond die afkomstig is van eerder uitgevoerde werken. Deze situatie is ook zichtbaar op een uitsnede van een luchtfoto uit 2016, gemaakt tijdens de *2016 Aerodata International Surveys* uitgevoerd door Google, met het vergunningsgebied globaal aangeduid (fig. 1.25). Deze afbeelding werd enkel toegevoegd ter illustratie van de huidige situatie en is daarom niet gegeorefereerd.

Volgens de bodembedekkingskaart was het landgebruik binnen het vergunningsgebied (alvorens de tijdelijke grondopslag van de initiatiefnemer) te duiden als afwisselend gras en bomen en voor een klein deel 'overig onafgedekt' (fig. 1.26). Volgens mondelinge communicatie met de technische medewerkers te plaatse was het vergunningsgebied een "open plek in het bos" met laaggroeiend struikgewas. Voor het dumpen van de grond was het rooien van bomen niet nodig.

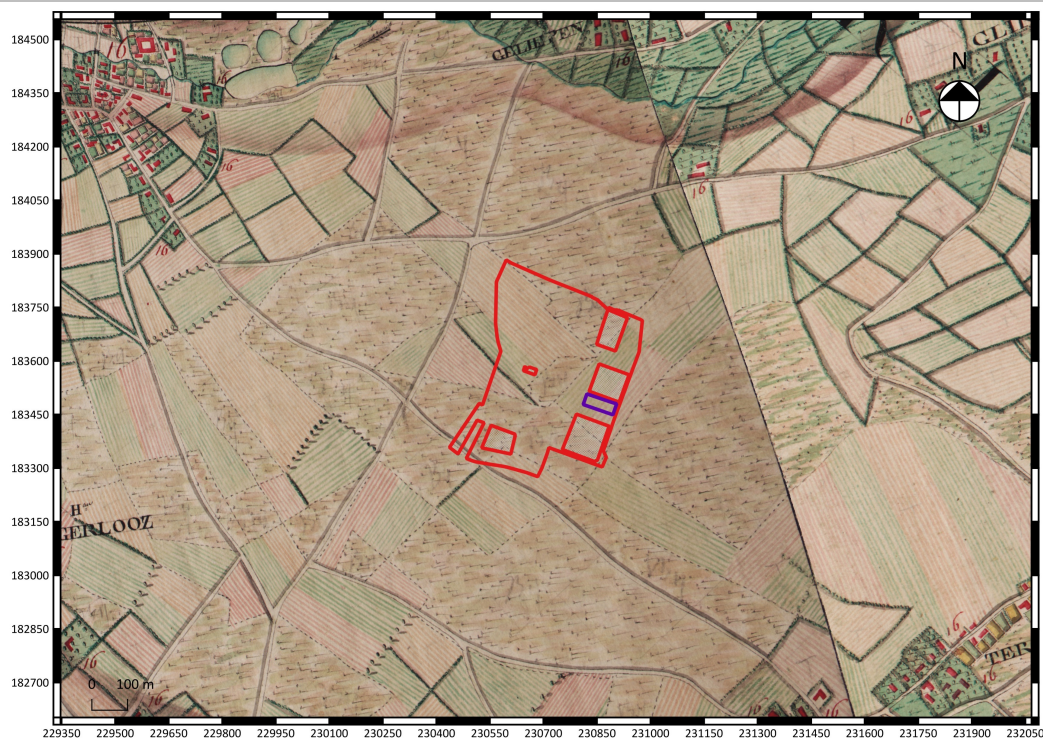

Fig. 1.16: De Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: www.geopunt.be).

Fig. 1.17: Detailopname van de Ferrariskaart (schaal 1/2500) met aanduiding van het projectgebied (bron: www.geopunt.be).

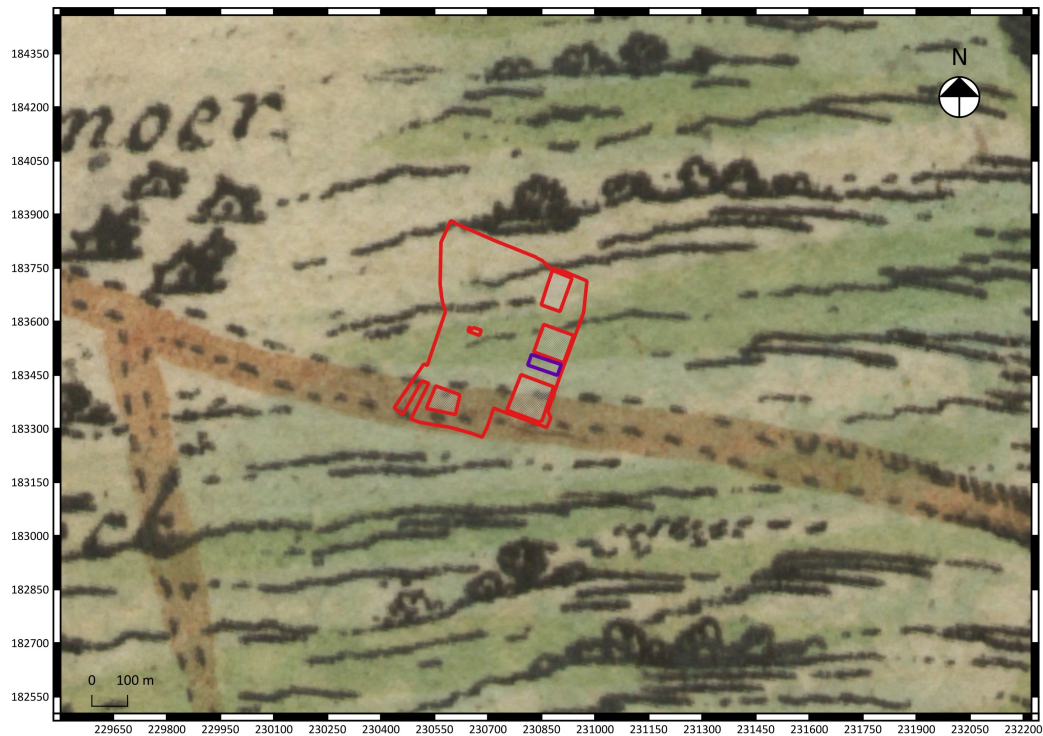

Fig. 1.18: De Frickxkaart (1714-1722) met aanduiding van het projectgebied (bron: www.geopunt.be).

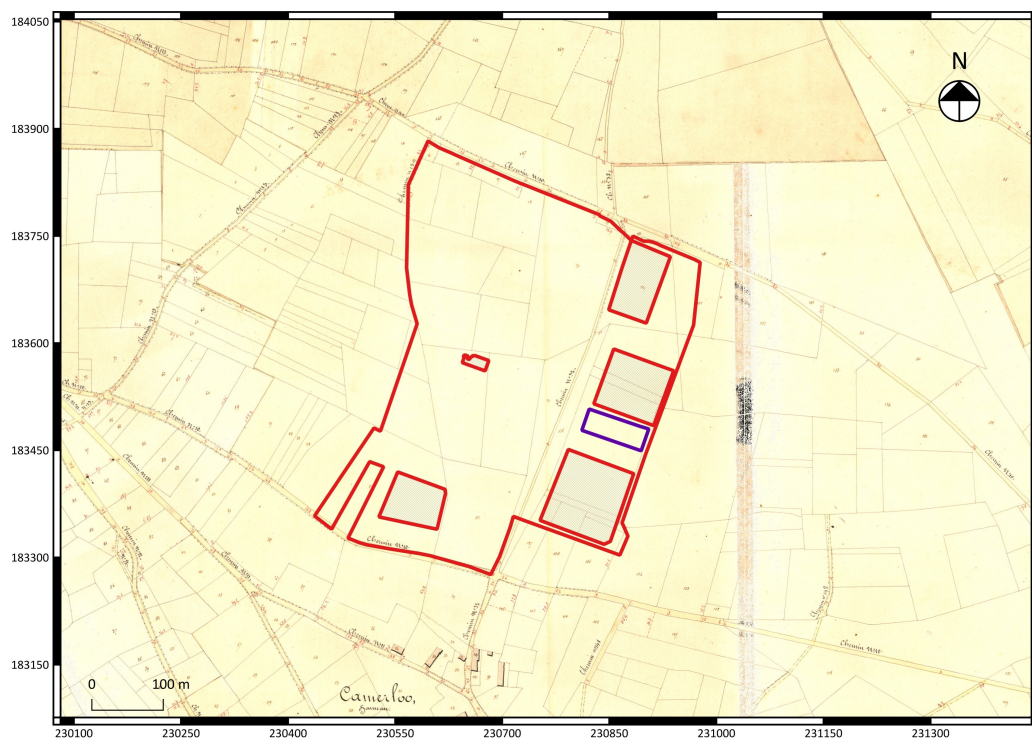

Fig. 1.19: De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het projectgebied (bron: www.geopunt.be).

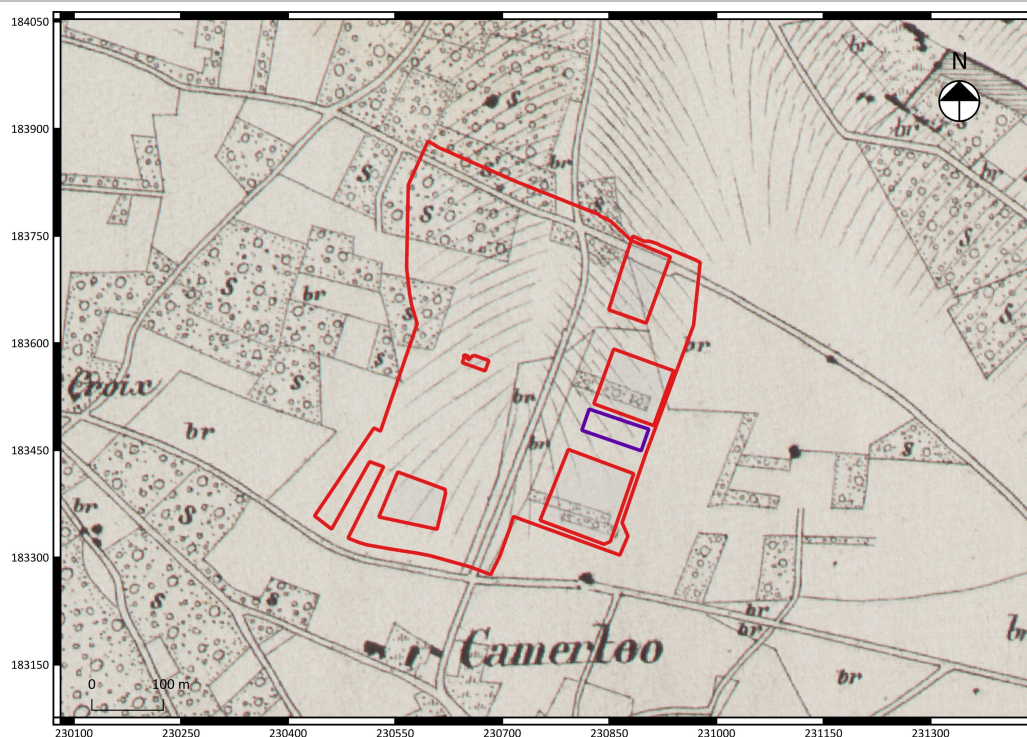

Fig. 1.20: De Vandermaelenkaart (1846-1854) met aanduiding van het projectgebied (www.geopunt.be)

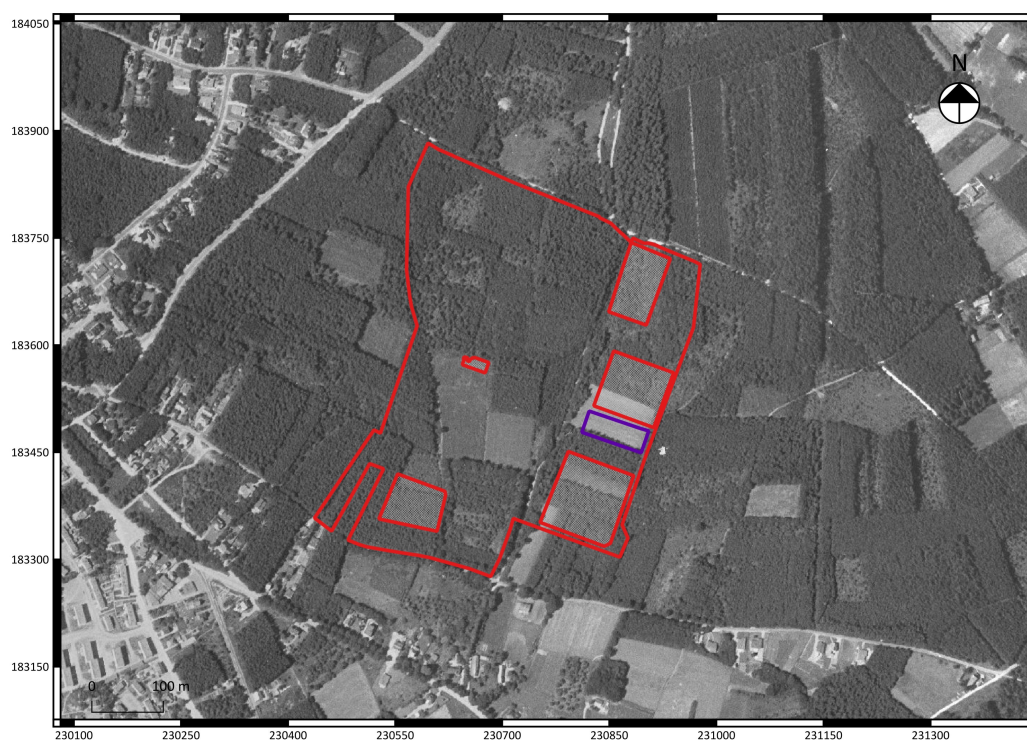

Fig. 1.21: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het projectgebied¹⁴.

¹⁴ Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

Fig. 1.22: Luchtfoto uit 2000 met aanduiding van het projectgebied¹⁵.

Fig. 1.23: Luchtfoto uit 2012 met aanduiding van het projectgebied¹⁶.

¹⁵ Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

¹⁶ Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

Fig. 1.24: Detailopname van de luchtfoto uit 2012 (schaal 1/1000) met aanduiding van het projectgebied¹⁷.

¹⁷ Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

Fig. 1.25: Detailopname uit een luchtfoto door Google 2016 met globale aanduiding van het vergunningsgebied en zichtbare hopen grond.

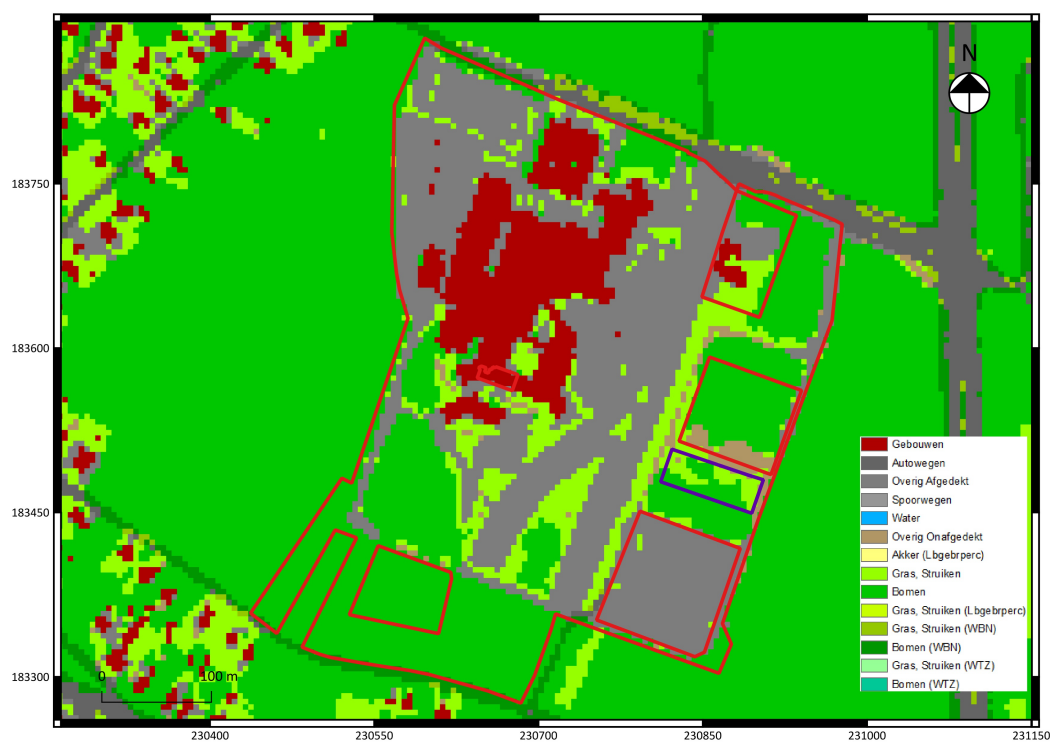

Fig. 1.26: De bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (www.agiv.be).

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

In deze paragraaf zal de verhouding van het projectgebied tot haar culturele context worden weergegeven, met in het bijzonder aandacht voor nabij gelegen archeologische waarden¹⁸.

1.2.3.1 Vastgestelde archeologische zones

Binnen een straal van 500 m rondom het projectgebied zijn drie archeologische relictten opgenomen in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (fig. 1.x). CAI locatie 52100 bevindt zich op 770 m ten westen van het projectgebied en betreft de losse vondst van een gepolijste bijl uit het midden-neolithicum (vanaf ca. 4250 v. Chr.). Ook CAI locatie 52101 (op 1,1 km ten zuidwesten van het projectgebied) verwijst naar de toevalsvondst van een gepolijst bijltje uit het neolithicum.

Uit de volle middeleeuwen is de St-Martinuskerk opgenomen in de inventaris (CAI 51947), op 1,2 km ten westen van het projectgebied verwijderd. Binnen de kerk is daarnaast in 1956 een opgraving uitgevoerd door prof. dr. J. Mertens, waarbij restanten van de (pre-)romaanse steenbouw uit de mogelijk 10^e tot 12^e eeuw werden blootgelegd.

In de buurt van de St-Martinuskerk bevinden zich dan nog enkele bouwkundige relictten die zijn opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed (fig. 1.27). Het gaat hierbij om de St-Martinus parochiekerk zelf (ID 21611), een watermolen uit de eerste helft van de negentiende eeuw (ID 21616), een reeds gesloopte gemeentelijke bibliotheek (ID 21622), het Dumontgedenkteken met plattegrond van de oude St-Martinuskerk (ID 21610) en een bewaard burgerhuis uit 1844 (ID 21621).

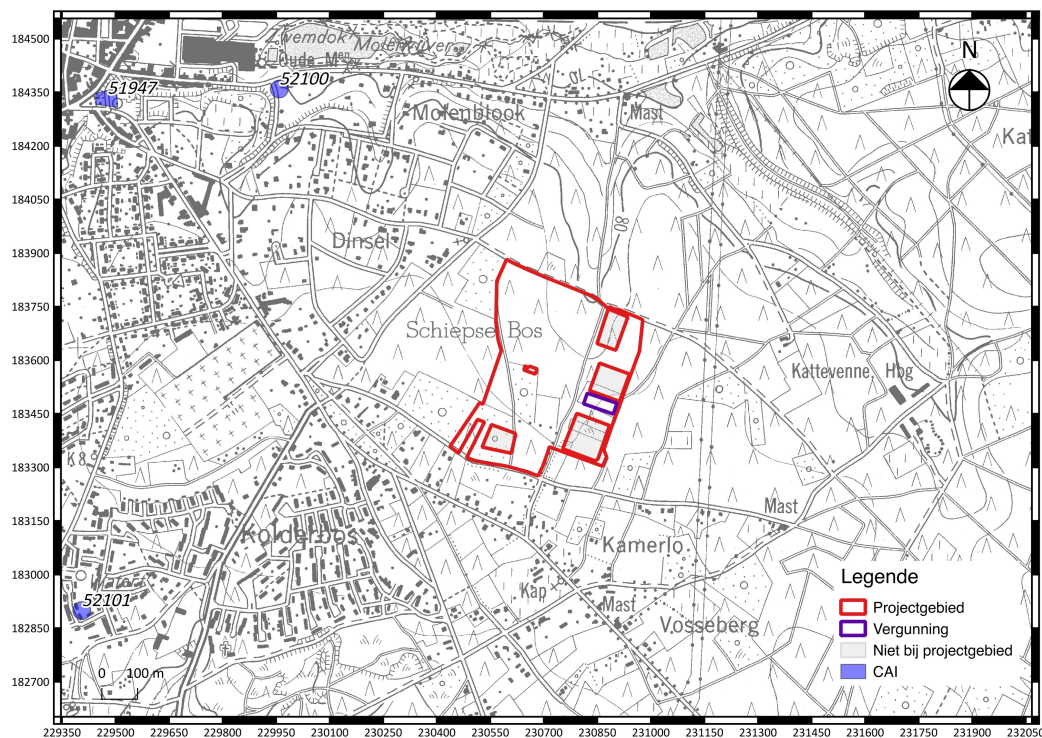

Fig. 1.27: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied¹⁹.

¹⁸ In overeenstemming met paragraaf 12.5.2.1 van de Code van Goede Praktijk.

¹⁹ www.agiv.be

1.2.4 Archeologische verwachting (datering en interpretatie) van het onderzochte gebied

Het projectgebied is aardkundig gelegen op een hoger gelegen, droog en redelijk vlak terrein in de buurt van de beekvallei. Deze landschappelijke configuratie maakt het gebied potentieel aantrekkelijk voor voorhistorische jager-verzamelaar bewoning. Tevens komen er podzolbodems series voor binnen de contouren van het effectieve vergunningsgebied en is het gebied niet verstoord door recente antropogene invloeden. Dit alles verhoogt de trefkans, evenals de kans op bewaring van potentiële steentijdsites.

Potentieel kunnen er zich binnen het vergunningsgebied sporen bevinden van antropogene activiteit vanaf het midden-paleolithicum tot en met de Romeinse periode. Echter wegens het ontbreken van historische bewoning (volgens de cartografische bronnen), is de verwachting voor de (post)midleleeuwse bewoning eerder laag te noemen.

Hoewel de reeds gedocumenteerde archeologische relicten uit deze periode (het neolithicum in dit geval) allemaal toevalsvondsten betreffen van losse artefacten, zijn er in de directe omgeving van het projectgebied geen grootschalige archeologische prospecties uitgevoerd naar aanleiding van grote infrastructuurwerken. Het schijnbaar ontbreken van archeologische vindplaatsen uit de prehistorie kan dus eerder het gevolg zijn van het ontbreken van een systematische archeologische inventarisatie van de regio.

1.2.5 Synthese en beantwoording onderzoeksvragen

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen en de informatie met betrekking tot de geplande werken over het archeologisch potentieel van het terrein?

Afgaande op de geraadpleegde (cartografische) bronnen kan worden geconcludeerd dat binnen de grenzen van het vergunningsgebied een hoog archeologisch potentieel kan worden verwacht voor de aanwezigheid van (pre)historische vindplaatsen. Doorslaggevend is hierbij de eventuele aanwezigheid volgens de bodemkaart van een oude bodem (podzol) en een aantrekkelijke landschappelijke configuratie voor prehistorische jager-verzamelaars. Potentieel kunnen er zich binnen het vergunningsgebied sporen bevinden van antropogene activiteit vanaf het midden-paleolithicum tot en met de Romeinse periode. Echter wegens het ontbreken van historische bewoning (volgens de cartografische bronnen), is de verwachting voor de (post)midleleeuwse bewoning eerder laag te noemen. Het potentiële aan kenniswinst voor alle genoemde perioden is hoog, dit wegens een gebrek aan archeologische vindplaatsen in de (directe) omgeving van het vergunningsgebied.

Wat is de impact van de geplande werken?

De geplande werken zullen de bodem niet verstoren, aangezien de onaangeroerde teelaarde zal worden bedekt met geotextiel ter bescherming, waarboven de parkeerplaats wordt aangelegd. De betonplaten van de tijdelijke parking zijn waterdoorlatend, waardoor afwateringswerken met eventueel ingreep in de bodem niet nodig zijn. Tevens betreft dit een parkeerplaats van tijdelijke aard. De impact op eventuele archeologisch relevante waarden is dan ook niet bestaande.

1.3 Samenvatting

1.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Zie paragraaf 1.2.5.

1.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Wie een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning moet aanvragen, wordt in bepaalde gevallen (o.a. afhankelijk van de grootte van het projectgebied en de omvang van de bodemingreep) verplicht om een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota is dan het resultaat van een archeologisch vooronderzoek waarvoor een erkend archeoloog moet worden aangesteld. Aangezien de geplande tijdelijke docentenparking zich op een kadastraal perceel van groter dan 3000 m² bevindt, en zich overigens buiten een reeds vastgestelde archeologische zone situeert, diende een archeologienota te worden opgesteld.

Het uiteindelijk doel van een dergelijke archeologienota bestaat uit het formuleren van wenselijke maatregelen met betrekking tot een archeologische opgraving (behoud *ex situ*) of een behoud in de ondergrond (*in situ*) van archeologisch relevante waarden indien deze tijdens het vooronderzoek werden vastgesteld.

Uit het bureauonderzoek dat een onderdeel vormt van deze archeologienota blijkt dat er binnen de grenzen van het projectgebied archeologisch relevante waarden uit alle mogelijke perioden vanaf het midden-paleolithicum tot en met de Romeinse periode en in iets mindere mate voor de (post)middeleeuwse perioden kunnen worden verwacht.

Bibliografie

Literatuur:

Van Ranst E. en Sys C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde.

Websites:

<https://geo.onroenderfgoed.be> (bron geraadpleegd oktober 2016)

<https://cai.onroenderfgoed.be> (bron geraadpleegd oktober 2016)

<https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie> (bron geraadpleegd oktober 2016)

www.dov.vlaanderen.be (bron geraadpleegd oktober 2016)

www.geopunt.be (bron geraadpleegd oktober 2016)

<https://www.cartesius.be/> (bron geraadpleegd oktober 2016)

Bijlage 1 : Plannenlijst

Projectcode	2016 J 59
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (M. van der Waa)
Datum	1996
Plannummer	2
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (M. van der Waa)
Datum	2016
Plannummer	3
Type plan	Digitaal hoogtemodel (DHM II)
Onderwerp plan	Weergave reliëf
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (M. van der Waa)
Datum	2013-2015
Plannummer	4
Type plan	Tertiair geologische kaart
Onderwerp plan	Bodemopbouw
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (M. van der Waa)
Datum	1989-2001
Plannummer	5
Type plan	Quartaire geologische kaart
Onderwerp plan	Bodemopbouw
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (M. van der Waa)
Datum	1991-2005
Plannummer	6
Type plan	Bodemerosiekaart
Onderwerp plan	Bodemopbouw
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (M. van der Waa)
Datum	2012-2015

Plannummer	7
Type plan	Ferrariskaart
Onderwerp plan	Historische kaart
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1771-1778
Plannummer	8
Type plan	Ferrariskaart
Onderwerp plan	Historische kaart
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1771-1778
Plannummer	9
Type plan	Poppkaart
Onderwerp plan	Historische kaart
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1842-1879
Plannummer	10
Type plan	Atlas der Buurtwegen
Onderwerp plan	Historische kaart
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1841
Plannummer	11
Type plan	Vandermaelenkaart
Onderwerp plan	Historische kaart
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1846-1954
Plannummer	12
Type plan	Bodembedekkingskaart
Onderwerp plan	Bodemgebruik
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferereerd (M. van der Waa)
Datum	2012
Plannummer	13
Type plan	CAI-kaart
Onderwerp plan	CAI locaties
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Digitaal (M. van der Waa)

Datum	17/10/2016
Plannummer	14
Type plan	Synthesekaart
Onderwerp plan	Impactstudie
Aanmaakschaal	1/10000
Aanmaakwijze	Digitaal (M. van der Waa)
Datum	17/10/2016
Plannummer	15
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferereerd (M. van der Waa)
Datum	2016

Bijlage 2 : Fotolijst

Projectcode	2016 J 59
Onderwerp	Fotolijst
ID	F1
Type	Terreinfoto
Vervaardiging	Satellietfoto © <i>Google</i>
Onderwerp	Zicht op huidige situatie terrein (2016)
ID	F2
Type	Luchtfoto
Vervaardiging	Analoog
Onderwerp	Luchtfoto projectgebied (opnamedatum 1971)
ID	F3
Type	Luchtfoto
Vervaardiging	Analoog
Onderwerp	Luchtfoto projectgebied (opnamedatum 2000)
ID	F4
Type	Luchtfoto
Vervaardiging	Analoog
Onderwerp	Luchtfoto (opname zomer 2012)
ID	F5
Type	Luchtfoto
Vervaardiging	Analoog
Onderwerp	Luchtfoto detail (opname zomer 2012)
ID	F6
Type	Terreinfoto
Vervaardiging	Satellietfoto © <i>Google</i>
Onderwerp	Zicht op huidige situatie terrein (2016)

Bijlage 3 : Verklarende nota van de intitiatiefnemer

Onderwerp: Aanbesteding aanleg tijdelijke parking LiZa
Datum: 09/11/2016
Betreft: Aanvullende eisen m.b.t. archeologie

Tijdelijke parking docenten LiZa

Ten gevolge van de toenemende parkeerdruk op de campus is de noodzaak ontstaan om een tijdelijke parking te realiseren voor de docenten van LiZa, de Limburgse Zorgacademie waarin Ziekenhuis Oost Limburg, UCLL en Hogeschool Genk participeren.

Vanwege het tijdelijke karakter en de beoogde landschappelijke kwaliteit van de campus wordt de parking uitgevoerd in grasdallen en/of een ander type waterdoorlatende bestrating. Hierdoor wordt regenwater lokaal geïnfiltreerd in de bodem en zijn hemelwater afvoeren en riolering niet nodig en gevraagd.

Archeologienota

ZOL schakelde Studiebureau Archeologie in voor het opstellen van een archeologienota, die nodig is voor de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning. Om het project niet te vertragen werd besloten om de parking zodanig te ontwerpen en bouwen dat deze bovenop het maaiveld gerealiseerd wordt en de bestaande bodem niet geroerd wordt. Mits deze werkwijze schriftelijk bevestigd wordt kan de archeologienota bekrachtigd worden zonder uitvoering van sleufproeven of andere boringen.

Aanvullende eisen aanbesteding

Middels deze nota bevestigen wij dat in de aanbestedingsdocumenten en het contract van de aannemer(s) de volgende aanvullende eisen worden opgenomen om te voorkomen dat de ondergrond geroerd wordt:

- de nieuwe parking inclusief de nodige funderings- en uitvlaklagen wordt bovenop de bestaande ondergrond uitgevoerd;
- en de bestaande ondergrond inclusief teelaarde mogen niet geroerd worden.

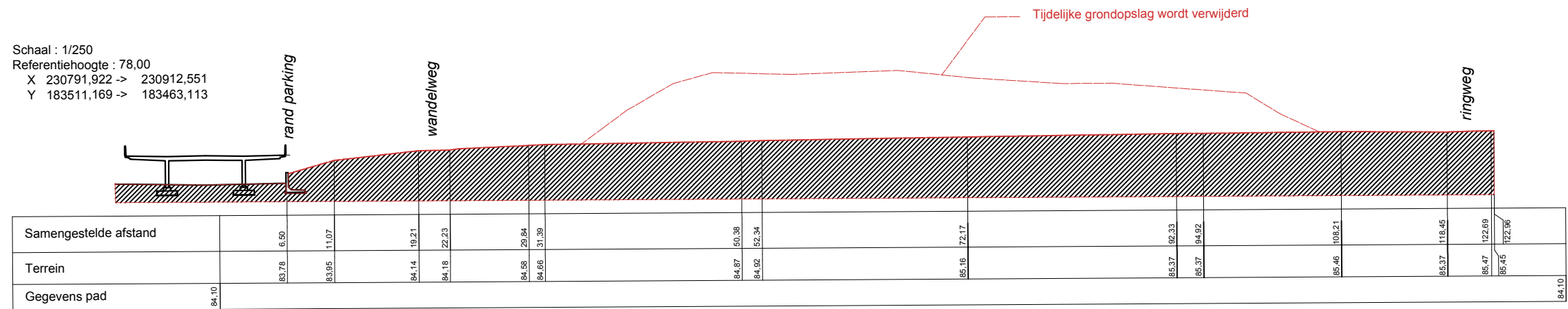
Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met ondergetekende.

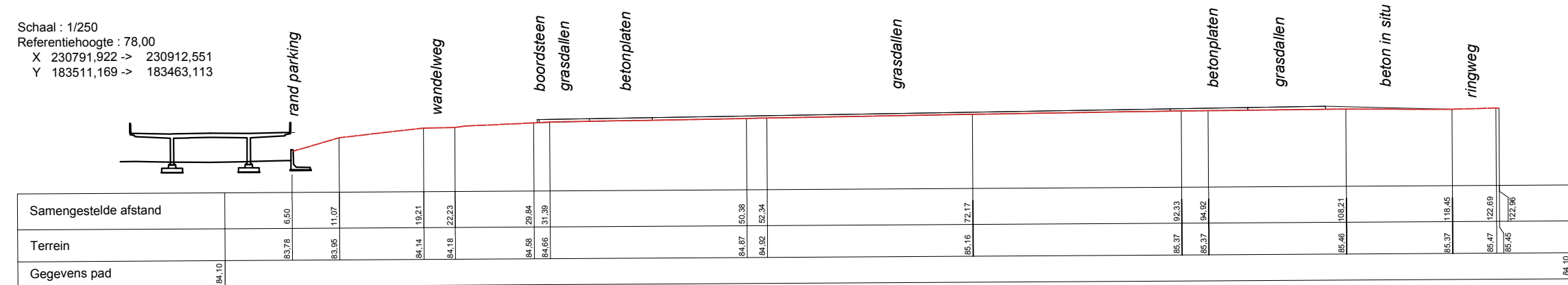
Bas Römgers
Architect | Beleidsadviseur
+32 (0)89 32 1812

Ziekenhuis Oost-Limburg
Schiepse Bos 6
B-3600 Genk
www.zol.be

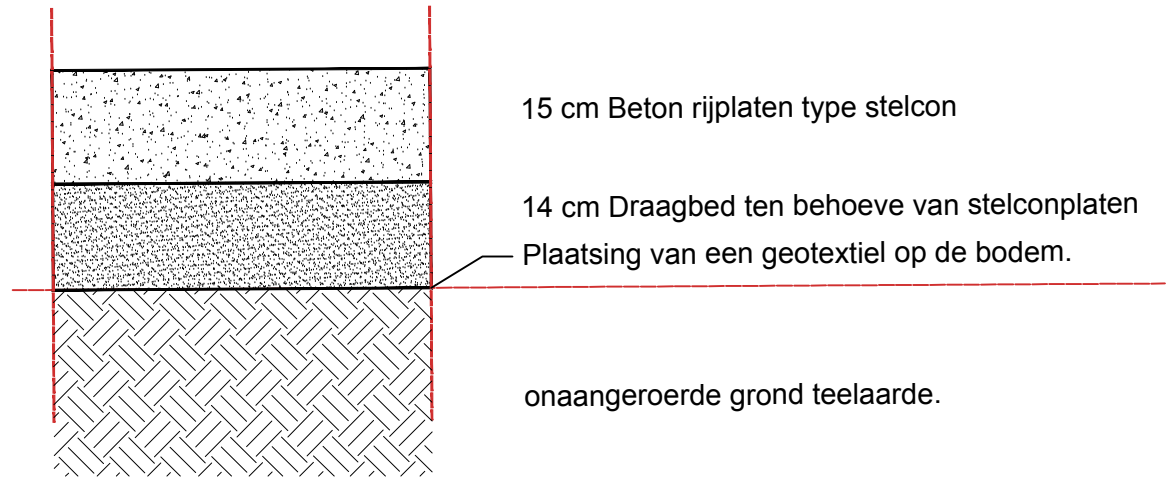
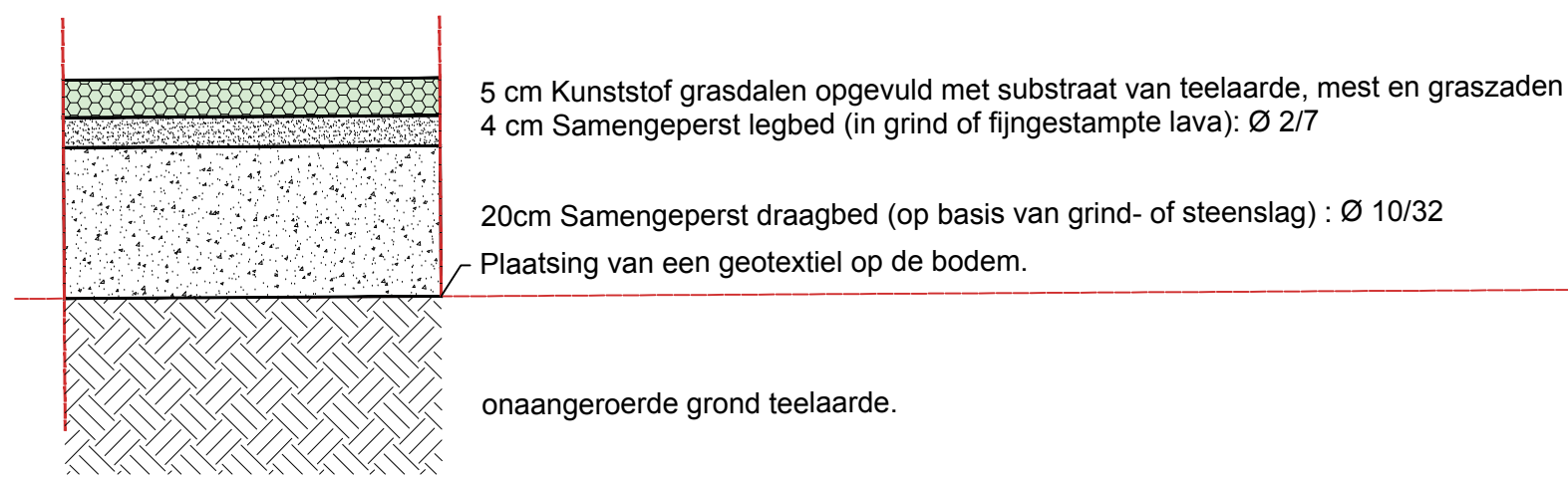
Bijlage 4 : Terreindoorsnedes geplande werken + inplantingsplan

PROFIELSNEDE BESTAANDE TOESTAND 1/500

PROFIELSNEDE TE VERGUNNEN TOESTAND 1/500

PRICIPEDETAIL 1/10

T:\4-BEDRIJFSKUNDIGE DIRECTIE\TECHNISCHE ZAKEN\PROJECTEN\G3\G3A\G3AD1629 - LIZA - PARKING\10 TEKENINGEN\PARKING LIZA.DWG

